

EVROPSKÁ
KOMISE

VYSOKÁ PŘEDSTAVITELKA
UNIE PRO ZAHRANIČNÍ
VĚCI A BEZPEČNOSTNÍ
POLITIKU

V Bruselu dne 14.6.2019
JOIN(2019) 12 final

**SPOLEČNÉ SDĚLENÍ EVROPSKÉMU PARLAMENTU, EVROPSKÉ RADĚ, RADĚ,
EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU
REGIONŮ**

Zpráva o provádění akčního plánu proti dezinformacím

A. Úvod

Ochrana demokratických procesů a institucí před dezinformacemi¹ představuje pro naši společnost důležitou výzvu. Abychom jí byli schopni čelit, přijala EU účinný rámec pro koordinovanou činnost, který je plně v souladu s evropskými hodnotami a základními právy.

Síla evropské demokracie závisí na občanské angažovanosti Evropanů. Rekordní účast při posledních volbách do Evropského parlamentu ukazuje, že se Evropané chtějí aktivně podílet na utváření budoucnosti Evropské unie.

I když je ještě příliš brzy na to vyvozovat závěry o míře a dopadu šíření dezinformací při těchto volbách, je zřejmé, že opatření přijatá v rámci společného akčního plánu proti dezinformacím² společně se souborem zvláštních opatření přijatých u příležitosti těchto voleb („volební balíček“)³ napomohla odvrácení útoků a odhalení dezinformací. S podporou těchto opatření přispěla řada novinářů a ověřovatelů faktů, platform, vnitrostátních orgánů a výzkumných pracovníků, jakož i občanská společnost k rozšíření povědomí o tom, jak těmto hrozbám čelit. Díky širšímu veřejnému povědomí je pro subjekty s nekalými úmysly těžší manipulovat s veřejnou diskusí.

To ale neznamená, že máme vyhráno – boj proti dezinformacím musí pokračovat. Je to běh na dlouhou trať, který vyžaduje trvalé odhodlání a úsilí celé společnosti. Pro ochranu evropských institucí a demokratických procesů Unie před manipulací a dezinformacemi je třeba udělat ještě mnoho.

Tato společná zpráva Komise a vysoké představitelky je prvním hodnocením dosaženého pokroku a obsahuje hlavní ponaučení pro budoucnost. Vysvětluje podrobněji, jak akční plán a volební balíček přispěly k boji proti dezinformacím v souvislosti s evropskými volbami. Rovněž bude předložena jako příspěvek Komise a vysoké představitelky na zasedání Evropské rady ve dnech 20.–21. června 2019.

B. Koordinovaný přístup k boji proti dezinformacím

Přijetím akčního plánu proti dezinformacím Komise a vysoká představitelka společně stanovily pevný rámec pro boj s hrozbami uvnitř i vně EU. Svým dílem přitom přispěly všechny zúčastněné strany, včetně orgánů EU, členských států, soukromého sektoru a občanské společnosti; činnost se přitom zaměřila na čtyři oblasti:

¹ Komise dezinformace definuje jako „prokazatelně nepravdivé nebo zavádějící informace, které jsou vytvářeny, prezentovány a šířeny za účelem ekonomického prospěchu nebo s úmyslem klamání veřejnosti a které mohou způsobit veřejnou újmu. Za dezinformace se nepovažují chybně uvedené informace, satira či parodie ani zprávy a komentáře, které jsou zjevně předpojaté.“ (COM(2018) 236). Cílem dezinformací je zneklidňovat a rozdělovat a překrucováním a falšováním skutečnosti vytvářet půdu, z níž se rodí pochybnosti, a mást tak občany a oslabovat jejich víru v instituce a zavedené politické postupy.

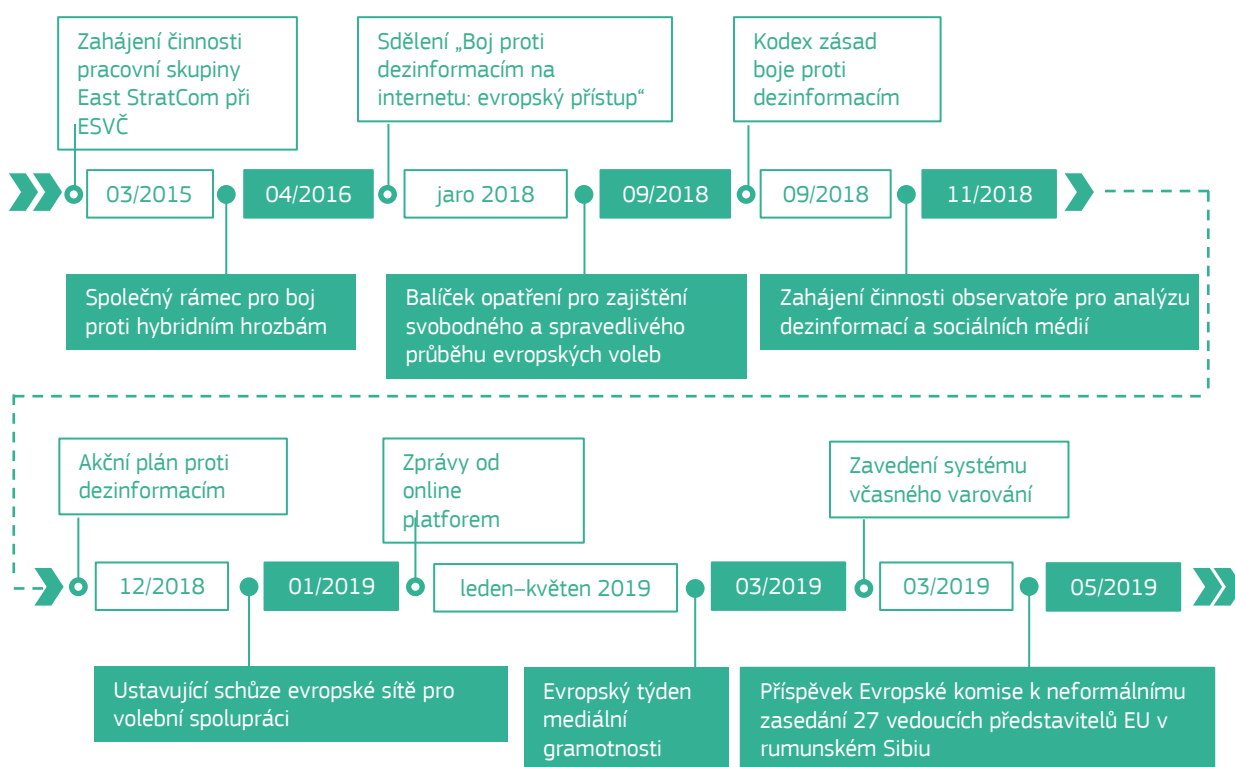
² JOIN(2018) 36.

³ Volební balíček tvoří sdělení Komise o zabezpečení svobodného a spravedlivého průběhu voleb do Evropského parlamentu COM(2018) 637, doporučení Komise o sítích pro volební spolupráci, transparentnosti online, ochraně před kybernetickými bezpečnostními incidenty a boji proti dezinformačním kampaním v souvislosti s volbami do Evropského parlamentu, C(2018) 5949, pokyny Komise k uplatňování práva Unie o ochraně údajů ve volebním kontextu COM(2018) 638, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2019/493 ze dne 25. března 2019, kterým se mění nařízení (EU, Euratom) č. 1141/2014, pokud jde o postup ověřování v případě porušení pravidel pro ochranu osobních údajů v souvislosti s volbami do Evropského parlamentu, Úř. věst. L 85I, 27.3.2019, s. 7.

1. EU posílila svoji schopnost odhalovat dezinformace a bojovat s nimi díky vytvoření pracovních skupin pro strategickou komunikaci a střediska EU pro hybridní hrozby při Evropské službě pro vnější činnost. Díky zavedení systému včasného varování usnadňujícího výměnu informací mezi členskými státy a orgány EU rovněž zlepšila koordinovanou reakci na zjištěné hrozby.
2. EU rovněž spolupracovala s online platformami a se soukromým sektorem na zvýšení transparentnosti politické komunikace a prevenci zneužívání jejich služeb pro manipulativní účely, a to na základě dobrovolného kodexu zásad boje proti dezinformacím. Díky této spolupráci se uživatelé dozvědí, proč je jim zobrazován určitý politický obsah a inzeráty, jaký je původ tohoto obsahu a kdo je jeho autorem.
3. Komise a vysoká představitelka ve spolupráci s Evropským parlamentem pomohly zvýšit informovanost o dezinformacích a odolnost vůči nim v celé společnosti, a to prostřednictvím vydávání více zpráv založených na faktech a obnoveného úsilí na podporu mediální gramotnosti.
4. Komise podporovala úsilí členských států o zajištění integrity voleb a posílení odolnosti demokratických systémů Unie prostřednictvím usnadňování spolupráce, poskytování poradenství a podpory a přijímání legislativních opatření.

Přehled společné a koordinované činnosti EU proti dezinformacím

1. Zlepšování schopností a posilování koordinovaných reakcí

Komise a vysoká představitelka společně posílily schopnost Unie identifikovat, analyzovat a odhalovat dezinformace a zajišťovat koordinovanou reakci na ně, zejména prostřednictvím systému včasného varování. Dosáhly toho především posílením příslušných oblastí činnosti Generálního ředitelství pro komunikaci a navýšením finančních a lidských zdrojů pracovních skupin pro

strategickou komunikaci při Evropské službě pro vnější činnost. Díky navýšení rozpočtu mohla například pracovní skupina pro strategickou komunikaci East StratCom rozšířit působnost své činnosti a dále zdokonalit profesionální monitorování.

Systém včasného varování usnadnil každodenní výměnu a sdílení informací mezi orgány EU a členskými státy o řadě případů a trendů souvisejících s dezinformacemi.

Do tohoto okamžiku z dostupných důkazů nebylo možné zjistit, zda byla vedena zvláštní přeshraniční dezinformační kampaň z vnějších zdrojů zaměřená konkrétně na volby do Evropského parlamentu. Ze shromážděných důkazů však vyplývá, že ruské zdroje vyvíjely nepřetržitou a soustavnou dezinformační činnost⁴ s cílem odradit voliče od účasti ve volbách a ovlivnit jejich volební preference. Tato činnost se zaměřovala na celou řadu témat, od zpochybňování demokratické legitimacy Unie až po využívání debat o otázkách, v nichž je veřejnost rozdělena, jako je migrace a suverenity. To dokazuje, že dezinformační kampaně vedené státními i nestátními subjekty⁵ představují pro EU hybridní hrozbu.

Byl pozorován setrvalý trend používání dezinformací subjekty s nekalými úmysly k šíření extremistických názorů a polarizaci místních debat, též prostřednictvím nepodložených útoků na EU. Vnitrostátní politické subjekty často přebíraly tuto taktiku a argumenty používané ruskými zdroji a využívaly je k útokům na EU a její hodnoty⁶. Zapojili se i další vnější aktéři.

Subjekty s nekalými úmysly využily požár katedrály Notre Dame, aby poukázaly na údajný úpadek západních a křesťanských hodnot v EU. Po vypuknutí politické krize a následném pádu vlády v Rakousku zase přispěchaly s teoriemi, které připisují odpovědnost „skrytým strukturám ovládajícím Evropu“, „německým a španělským bezpečnostním službám“ či konkrétním osobám. Se záměrem oslabit účast v evropských volbách byla šířena tvrzení o tom, že Evropský parlament nemá dostatečné legislativní pravomoci a že je ovládán lobbisty⁷.

Tyto subjekty rychle mění své taktiky a přizpůsobují je opatřením přijatým státy a online platformami. Zdá se, že tyto subjekty (zejména ty napojené na ruské zdroje), které dříve prováděly rozsáhlé operace na digitálních platformách, se nyní zaměřují na lokalizované operace menšího rozsahu, které je obtížnější odhalit a odhalit.

Vzhledem k tomu, že dezinformační činnost je stále sofistikovanější a nezávislí vyšetřovatelé se jen těžko dostávají k relevantním údajům od online platform, bude nějakou dobu trvat, než bude možné učinit jednoznačné závěry ohledně rozsahu a dopadu dezinformačních kampaní, a bude k tomu zapotřebí soustředěné úsilí občanské společnosti, akademické obce, veřejných subjektů a online platform.

⁴ Počet případů dezinformací připisovaných ruským zdrojům, jež od ledna 2019 zdokumentovala pracovní skupina East StratCom, se oproti stejnému období v roce 2018 více než zdvojnásobil (ze 434 na 998).

⁵ Viz zejména oznámení Facebooku o odstraněných stránkách, skupinách a účtech v jiných zemích <https://newsroom.fb.com/news/>.

⁶ <https://www.isdglobal.org/isd-publications/interim-briefing-propaganda-and-digital-campaigning-in-the-eu-elections/>.

⁷ Další podrobnosti o případech dezinformací týkajících se těchto témat jsou k dispozici na portálu EUvsDisinfo: <https://euvsdisinfo.eu/disinformation-cases/>.

Systém včasného varování prokázal svoji hodnotu tím, že posílil užší koordinaci činnosti mezi orgány EU a vnitrostátními orgány. S tím, jak se průběžně zvyšuje četnost vzájemných kontaktů, se z tohoto nástroje stal referenční bod pro boj proti dezinformacím. Rovněž se díky němu posílila spolupráce s online platformami, ačkoliv tyto platformy by ještě měly zlepšit způsob, jakým reagují na externí hlášení neautentického chování a závadného obsahu. Systém včasného varování rovněž usnadnil spolupráci s mezinárodními partnery, jako je skupina G7 a Organizace Severoatlantické smlouvy, a tato spolupráce bude v budoucnu dále prohloubena.

2. Používání kodexu zásad boje proti dezinformacím

Online platformy se pro mnoho občanů EU staly významnými zdroji informací. Mohou tudíž hrát klíčovou roli při šíření dezinformací. Komise proto na tyto platformy opakovaně apeluje, aby zvýšily své úsilí v boji proti dezinformacím. V důsledku těchto výzev přijaly hlavní platformy, včetně Facebooku, Googlu a Twitteru, spolu se softwarovými společnostmi a orgány zastupujícími reklamní průmysl v říjnu 2018 samoregulační kodex zásad boje proti dezinformacím⁸. Tím se dobrovolně zavázaly ke zlepšení transparentnosti, odpovědnosti a důvěryhodnosti svých služeb.

S ohledem na letošní evropské volby Komise společně se skupinou evropských regulačních orgánů pro audiovizuální mediální služby (ERGA)⁹ prováděla cílené monitorování opatření přijatých společnostmi Facebook, Google a Twitter, a to na základě měsíčních zpráv, které tyto platformy předkládaly od ledna do května letošního roku¹⁰. Monitorování ukázalo, že se podařilo následující:

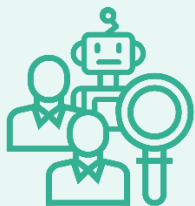
- ▶ Online platformy zlepšily **dohled nad zveřejňováním propagačního obsahu** s cílem omezit nekalý click-baiting (lákání uživatelů na zdánlivě zajímavý obsah za účelem zvýšení návštěvnosti internetových stránek) a snížit příjmy z reklamy subjektů zveřejňujících dezinformace. Zmíněné měsíční zprávy obsahují podrobné údaje za každý členský stát o počtu případů vymazání takového obsahu nebo reklamních účtů z důvodu klamavého nebo zavádějícího jednání¹¹.
- ▶ Všechny tři uvedené online platformy zvýšily své úsilí o větší **transparentnost inzerátů s politickým obsahem**, zejména prostřednictvím jejich označení jako takových a jejich zpřístupnění veřejnosti prostřednictvím internetových knihoven s možností vyhledávání.
- ▶ Všechny zmíněné platformy rovněž uvedly, že přijaly opatření na podporu **integrity svých služeb**. Dále uvedly, že se zaměřují na manipulativní jednání s cílem lépe zviditelnit obsah prostřednictvím koordinovaných operací a rovněž na zneužívání botů a falešných účtů.

⁸ V květnu 2019 kodex podepsal také Microsoft.

⁹ Závěrečnou zprávu přijme ERGA na své schůzi ve dnech 20. a 21. června 2019.

¹⁰ Komise tyto zprávy zveřejnila společně se svým hodnocením dosaženého pokroku při provádění kodexu.

¹¹ Mezi takové jednání patří vydávání se za jinou osobu, nepravdivé údaje o totožnosti, odkazy na „klikací farmy“ a podvodné internetové stránky. Během zmíněného pětiměsíčního období podnikla společnost Google kroky proti 131 621 reklamním účtům z EU za porušení jejích podmínek týkajících se zkracování údajů a proti 26 824 účtům z EU za porušení jejích podmínek týkajících se nedostatečného původního obsahu; rovněž podnikla kroky proti 1 188 publicistickým účtům z EU za porušení jejích podmínek o hodnotném inventáři. Facebook informoval o opatřeních v EU u přibližně 1,2 milionu případů, kdy propagační obsah porušoval jeho podmínky o rušivém, zavádějícím nebo nepravdivém obsahu nebo obsahu nízké kvality nebo o obcházení jeho systémů. Twitter informoval o odmítnutí 6 018 inzerátů týkajících se EU za porušení jeho podmínek o nepřijatelných obchodních praktikách pro inzeráty a rovněž o opatřeních proti 9 508 inzerátům týkajícím se EU za porušení jeho podmínek pro kvalitu inzerátů.

Od ledna do května podnikaly online platformy kroky proti neautentickému jednání, aby celosvětově snížily množství spamů a dezinformací. Google uvedl, že celosvětově odstranil více než 3,39 milionu kanálů na Youtube a 8 600 kanálů kvůli porušení jeho podmínek týkajících se spamu a vydávání se za jinou osobu. Facebook v prvním čtvrtletí roku 2019 zablokoval 2,19 mld. falešných účtů a podnikl konkrétní kroky proti stránkám, skupinám a účtům, které se dopouštěly neautentického jednání zacíleného na členské státy EU, přičemž 168 bylo z EU a 1 574 ze států mimo EU. Twitter zakročil proti téměř 77 milionům spamových či falešných účtů z celého světa.

V posledních dnech před volbami online platformy na základě upozornění nezávislých vyšetřovatelů a novinářů odhalily a uzavřely další účty šířící dezinformace a nenávistné výroky¹². Bylo nahlášeno více než 600 skupin a facebookových stránek ve Francii, Německu, Itálii, Spojeném království, Polsku a Španělsku z důvodu šíření dezinformací a nenávistných výroků nebo z důvodu používání falešných profilů za účelem umělého navýšení obsahu subjektů nebo stránek, které podporovaly. Tyto stránky měly 763 milionů zhlédnutí uživateli. Od výzkumných pracovníků a ověřovatelů faktů a z řad občanské společnosti přišla oznámení dalších případů rozsáhlých pokusů o manipulaci volebního chování nejméně v devíti členských státech¹³.

Přes všechno toto úsilí musí platformy pro účinný boj proti dezinformacím dělat ještě více. Facebook sice na rozdíl od Googlu a Twitteru rozšířil svoji transparentnost i na inzeráty týkající se různých témat¹⁴, stále však přetrvávají otazníky ohledně účinnosti opatření pro zvýšení transparentnosti, která signatáři kodexu přijali. Platformy také neučinily dostatečný pokrok při zvyšování transparentnosti internetových stránek uveřejňujících inzeráty, částečně i kvůli neochotě reklamního průmyslu.

Všechny platformy by také měly zajistit aktivní a fungující spolupráci s ověřovateli faktů ve všech členských státech a umožnit uživatelům lépe odhalovat dezinformace. Toho lze dosáhnout například prostřednictvím vytvoření ukazatelů důvěryhodnosti informačních zdrojů ve spolupráci s mediálními organizacemi.

Platformy by také měly umožnit dostatečný přístup k údajům výzkumné obci při zachování dodržování pravidel ochrany osobních údajů. Díky spolupráci s výzkumnými pracovníky bude možné lépe odhalovat a analyzovat dezinformační kampaně, náležitě monitorovat uplatňování kodexu a provádět nezávislý dohled nad fungováním algoritmů. Komise bude i nadále podporovat široké používání kodexu mezi všemi relevantními subjekty.

Do konce roku Komise posoudí účinnost kodexu na základě prvních dvanácti měsíců jeho používání. Pokud výsledky tohoto posouzení nebudou uspokojivé, může Komise navrhnout další iniciativy, a to i regulační povahy.

¹² <https://www.theguardian.com/world/2019/may/22/far-right-facebook-groups-spreading-hate-to-millions-in-europe>.

¹³ Avaaz (2019): Klamavé praktiky sítí krajní pravice (*Far Right Networks of Deception*); Institut pro strategický dialog (Institute for Strategic Dialogue) (2019): Analýza informačních operací při evropských volbách 2019 (*2019 EU Elections Information Operations Analysis*): průběžná zpráva; Avaaz a Institut pro strategický dialog (2019): Narušení: zpráva o rozsáhlém digitálním narušení voleb do Evropského parlamentu v roce 2019 (*Disrupted: Evidence of Widespread Digital Disruption of the 2019 European Parliament Elections*).

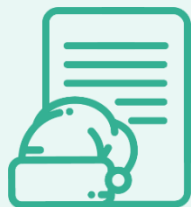
¹⁴ Např. imigrace, politické hodnoty, občanská a sociální práva, bezpečnost a zahraniční politika a politika v oblasti životního prostředí.

3. Zvyšování povědomí a zlepšování odolnosti společnosti vůči dezinformacím

Je třeba spojit síly, abychom dokázali bojovat proti dezinformacím a posílit odolnost společnosti vůči nim. Můžeme toho dosáhnout posílením role občanů a občanské společnosti a zajištěním komunikace o EU založené na faktech. Před volbami do Evropského parlamentu orgány EU úzce spolupracovaly v těchto oblastech:

- **Zvyšování povědomí o dezinformacích:** s cílem zvýšit povědomí veřejnosti o dezinformacích napříč členskými státy EU uskutečnily orgány EU celou řadu iniciativ, mimo jiné semináře, konference a tiskové brífinky. Celkem se těchto akcí zúčastnily stovky novinářů, díky čemuž se podařilo zlepšit pochopení dezinformačních hrozeb a zvýšit jejich pokrytí. Během Evropského týdne mládeže v Bruselu se uskutečnila také informační setkání pro skupiny návštěvníků, která absolvovalo přibližně 200 účastníků z řad občanské společnosti, z univerzit a z mládežnických organizací.

Po přijetí nových pravidel EU pro ochranu údajů se v Německu rozšířil mýtus, že děti již nebudou moci pod stromeček na náměstí ve městě, kde bydlí, nosit dopisy Ježíškovi, jak je v Německu zvykem. Ačkoli pravidla EU pro ochranu údajů byla navržena kvůli ochraně osobních údajů proti jejich použití bez souhlasu příslušné osoby, nikde se v nich neříká, že děti nemohou veřejně sdílet, co si přejí k Vánocům, pokud s tím jejich rodiče souhlasí.

- **Lepší komunikace o politikách EU:** orgány EU proaktivně oslovily miliony občanů EU v jejich jazyce prostřednictvím sociálních médií¹⁵ a komunikačních kampaní¹⁶ s cílem zvýšit povědomí a porozumění, pokud jde o dopad EU na každodenní život jejich občanů. Evropský parlament uskutečnil osvětovou kampaň s názvem „Tentokrát budu volit“¹⁷ a podobné kampaně uskutečnilo i několik vnitrostátních orgánů. Komise a Evropská služba pro vnější činnost podstatně zintenzivnily komunikaci s občany o pozitivním dopadu EU prostřednictvím cílených kampaní, které oslovily miliony občanů.

¹⁵ Komise o otázkách souvisejících s dezinformacemi pravidelně komunikuje prostřednictvím svých účtů na sociálních sítích: od ledna 2018 do dubna 2019 uveřejnila na platformách Twitter, Facebook, Instagram a LinkedIn 57 příspěvků, na něž obdržela 54 781 reakcí a které měly 3 256 476 zhlédnutí (pouze na Twitteru a Facebooku) a vidělo je 385 655 uživatelů (pouze na Facebooku a Instagramu).

¹⁶ Evropa, která přináší výsledky (InvestEU, která v letech 2017–2018 probíhala v šestnácti členských státech a oslovila přes 240 milionů potenciálních kontaktů), Evropa, která posiluje (EUandME, zaměřená přibližně na 100 milionů mladých lidí ve věku 18–35 let v EU, která v letech 2018–2019 oslovila více než 60 milionů potenciálních kontaktů) a Evropa, která chrání (zaměřená na osoby ve věku 35–55 let, která v letech 2018–2019 oslovila téměř 60 milionů potenciálních kontaktů.)

¹⁷ Do této kampaně se zapojilo 300 000 podporovatelů, kteří se účastnili diskusí o Evropě ve svých komunitách a sociálních skupinách – online i naživo. Do propagace voleb se v partnerství s Evropským parlamentem zapojilo více než 340 celoevropských organizací.

- **Posílení kapacity EU reagovat na dezinformace:** Komise spolupracovala s Evropskou službou pro vnější činnost a Evropským parlamentem na výrobě a distribuci materiálů, jež vyvracejí mýty a zvyšují informovanost, přičemž vycházela z akademických i institucionálních odborných poznatků. Ve spolupráci s dalšími orgány EU náležitě fungovala i interní síť Komise pro boj proti dezinformacím, jejíž činnost kombinuje odborné znalosti příslušné politiky a know-how v oblasti komunikace. Některá zastoupení Komise na svých internetových stránkách vytvořila sekce věnované vyvracení dlouhodobých mýtů o EU a v partnerství s ověřovateli faktů, editorskými týmy a dalšími iniciativami občanské společnosti se angažovala v odhalování dezinformací.

- **Posilování odolnosti společnosti vůči dezinformacím prostřednictvím mediální gramotnosti:** vysoká úroveň mediální gramotnosti má zásadní význam pro to, aby občané mohli v digitální éře činit informovaná rozhodnutí. Je nezbytným předpokladem dynamické a moderní demokracie. S cílem posílit iniciativy v oblasti mediální gramotnosti napříč EU a poukázat na osvědčené postupy, zejména na úrovni států a regionů, uspořádala Komise první Evropský týden mediální gramotnosti s více než 320 akcemi v celé EU¹⁸. V souladu s novou směrnicí o audiovizuálních mediálních službách¹⁹ budou členské státy povinny v úzké spolupráci s regulačními orgány a dalšími zúčastněnými stranami posílit opatření pro mediální gramotnost ve svých vnitrostátních rámcích.
- **Posilování role občanské společnosti:** mezinárodní síť ověřování faktů vytvořila evropskou pobočku nezávislých ověřovatelů pokrývající čtrnáct členských států a spustila webové stránky v jedenácti úředních jazycích EU. Komise se bude nadále snažit usnadnit podmínky pro vytvoření evropského multidisciplinárního společenství nezávislých ověřovatelů faktů a akademických výzkumných pracovníků. V rámci iniciativy Horizont 2020 Komise podpořila investice do nových technologií pro ověřování obsahu a jeho distribuci prostřednictvím sociálních médií. Komise rovněž zvýšila úsilí o vytváření vazeb mezi EU a občanskou společností v sousedních partnerských zemích. Díky tomu bylo možné nalézt a otestovat řešení pro boj proti dezinformacím, která vznikají na místní úrovni.

¹⁸ Tato iniciativa probíhala ve spolupráci s členskými státy a uskutečnila se ve dnech 18. až 22. března 2019.

¹⁹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1018 ze dne 14. listopadu 2018.

Komise zahájila činnost sociální observatoře pro dezinformace a analýzu sociálních médií (SOMA), jež usnadňuje vytváření sítí, výměnu poznatků a rozvoj osvědčených postupů mezi nezávislými ověřovateli faktů. Přístup k observatoři SOMA byl poskytnut první skupině čtrnácti evropských organizací věnujících se ověřování faktů; observatoř rovněž spouští činnost multidisciplinárních center pro výzkum dezinformací. Z Nástroje pro propojení Evropy budou rovněž poskytnuty finanční prostředky (2,5 milionu EUR) na novou infrastrukturu digitálních služeb zaměřenou na vytváření sítí ověřovatelů faktů a výzkumných pracovníků.

4. Ochrana integrity voleb

Od odhalení aféry Facebook / Cambridge Analytica a případů zasahování do voleb po celém světě Komise podnikla rozhodné kroky za účelem ochrany integrity voleb a zvýšení odolnosti společnosti, zejména prostřednictvím přijetí volebního balíčku. Tyto kroky přispěly k dosažení konkrétních výsledků v těchto oblastech:

- ▶ **Lepší koordinace volebních orgánů:** ve spolupráci s členskými státy byly vytvořeny sítě orgánů příslušných v záležitostech souvisejících s volbami, což vedlo k lepší připravenosti na možné hrozby a lepší koordinaci předvolební činnosti na vnitrostátní úrovni i na úrovni EU. Tato činnost zahrnovala odhalování hrozeb a mezer, připravenost na krizové situace, osvětové kampaně, odhodlání bojovat proti dezinformacím, monitorování a vymáhání příslušných pravidel a analýzy příslušných vnitrostátních právních předpisů a postupů. Tato spolupráce účinně posílila připravenost na volby v členských státech a pomohla sladit odlišné přístupy v této složité oblasti.
- ▶ **Lepší ochrana před kybernetickými hrozbami:** praktická cvičení pořádaná s podporou Agentury Evropské unie pro bezpečnost sítí a informací (ENISA), Komise a Parlamentu pomohla posílit připravenost na kybernetické hrozby a odolnost vůči nim²⁰. Orgány EU podnikly kroky k ochraně účtů orgánů EU a jejich vybraných klíčových představitelů na sociálních médiích²¹. Díky přijetí nového právního rámce²² může nyní EU v reakci na kybernetické útoky, které pro Unii nebo její členské státy představují vnější hrozbu, nebo jako odrazující prostředek také ukládat sankce (např. zmrazení majetku nebo zákaz cestování).

²⁰ ENISA uspořádala dvě cvičení, která pomohla připravit vnitrostátní orgány na incidenty, jejichž cílem je vyvolat pochybnosti o legitimitě voleb, a na scénář kybernetických útoků na kritické infrastruktury před evropskými volbami a během nich. Posledního cvičení v květnu 2019 se zúčastnilo více než 70 odborníků na řešení incidentů z členských států EU.

²¹ Služba pro sociální média (SMAS), kterou poskytuje skupina EU pro reakci na počítačové hrozby (CERT).

²² Nařízení Rady (EU) 2019/796 o omezujících opatřeních proti kybernetickým útokům ohrožujícím Unii nebo její členské státy, Úř. věst. L 129/I, 17.5.2019, s. 1; rozhodnutí Rady (SZBP) 2019/797 o omezujících opatřeních proti kybernetickým útokům ohrožujícím Unii nebo její členské státy, Úř. věst. L 129/I, 17.5.2019, s. 13.

- ▶ **Zneužívání osobních údajů:** za účelem vyjasnění povinností týkajících se ochrany údajů vydala Komise pokyny²³, jak uplatňovat obecné nařízení o ochraně údajů v kontextu voleb. Evropský sbor pro ochranu osobních údajů rovněž vydal prohlášení o používání osobních údajů v politických kampaních²⁴, v němž se zavázal spolupracovat s dalšími příslušnými orgány na zajištění důvěry v bezpečnost a integritu voleb. Kromě toho vstoupila v platnost nová opatření zavádějící sankce za porušení pravidel ochrany údajů ze strany evropských politických stran²⁵. Komise doporučila, aby členské státy zaujaly stejný přístup i na vnitrostátní úrovni.
- ▶ **Posilování transparentnosti:** členské státy, politické strany, nadace a kampaně byly vyzvány, aby přijaly opatření ke zvýšení transparentnosti politické komunikace a inzerátů. Cílem bylo umožnit občanům EU rozeznat placenou politickou reklamu a komunikaci na internetu a identifikovat, kdo za ní stojí. To lze učinit například tak, že tyto subjekty zveřejní na svých internetových stránkách informace o svých výdajích na činnost na internetu, a stanovením kritérií pro inzeráty.

Na základě těchto zkušeností Komise v říjnu 2019 přijme souhrnnou zprávu o volbách, která se bude zabývat i prováděním volebního balíčku.

C. Závěry

Koordinovaný přístup EU pomohl před volbami do Evropského parlamentu zajistit lepší připravenost a koordinaci v boji proti dezinformacím. Z předběžné analýzy vyplývá, že přispěl k odhalení pokusů o šíření dezinformací a k zachování integrity voleb²⁶ a zároveň k ochraně svobody projevu. Účast byla nejvyšší za posledních dvacet let (50,97 %), což dokládá zájem občanů o Unii a její význam pro jejich život.

Stále však není vyhráno. Dezinformace jsou hrozbou, která se vyvíjí a vyžaduje nepřetržitý výzkum za účelem aktualizace našich politických nástrojů v souladu s novými trendy a praktikami. Subjekty s nekalými úmysly uvnitř i vně EU neustále mění svoji taktiku a stále častěji volí operace menšího rozsahu, které je obtížnější odhalit a odkrýt. Jejich cíl je však stále tentýž: rozdělit naši společnosti a oslabit důvěru občanů v demokratické procesy a instituce.

Ochrana našich demokratických procesů a institucí před dezinformacemi a manipulací je dlouhodobou výzvou, která vyžaduje nepřetržité úsilí. To vyžaduje společné úsilí orgánů EU a členských států a také odpovídající lidské a finanční zdroje pro lepší zjišťování, analýzu a odhalování dezinformačních kampaní a zvyšování připravenosti reagovat na ně na unijní i vnitrostátní úrovni. Zvláštní odpovědnost za boj proti dezinformacím má soukromý sektor, zejména online platformy.

²³ COM(2018) 638.

²⁴ https://edpb.europa.eu/sites/edpb/files/files/file1/edpb-2019-03-13-statement-on-elections_en.pdf.

²⁵ Nařízení 2019/493, kterým se mění nařízení č. 1141/2014, pokud jde o postup ověřování v případě porušení pravidel pro ochranu osobních údajů v souvislosti s volbami do Evropského parlamentu, Úř. věst. L 85I, 27.3.2019, s. 7.

²⁶ To uznali i nezávislí pozorovatelé a média. Studie Oxfordského internetového institutu (Oxford Internet Institute) zjistila, že dezinformace představovaly méně než 4 % zdrojů zpráv sdílených před evropskými volbami na Twitteru, zatímco podíl sdílených zpráv, jejichž zdrojem byly nejvýznamnější profesionální sdělovací prostředky, činil 34 %. Podle FactCheckEU se před volbami do Evropského parlamentu objevilo méně dezinformací, než se očekávalo, a nebyly hlavním tématem konverzace, jako tomu bylo při posledních volbách v Brazílii, Spojeném království, Francii nebo ve Spojených státech.

V příspěvku Komise k neformálnímu zasedání 27 vedoucích představitelů v EU v rumunském Sibiu dne 9. května²⁷ je to řečeno jasně: nárůst cílených dezinformačních kampaní bude i v budoucnu velkou výzvou a boj s touto hrozbou bude vyžadovat spolupráci orgánů EU a členských států.

Evropská služba pro vnější činnost a Komise spolu s členskými státy dále posílí spolupráci se systémem včasného varování, též prostřednictvím vypracování společné metodiky pro analýzu a odhalování dezinformačních kampaní a posílení partnerství s mezinárodními partnery, jako je skupina G7 a Organizace Severoatlantické smlouvy.

Ještě letos Komise vypracuje zprávu o provádění volebního balíčku a posoudí efektivnost kodexu zásad boje proti dezinformacím. Na tomto základě mohou být zvážena další opatření pro zajištění a zlepšení naší odpovědi na tuto hrozbu v dlouhodobém měřítku.

Komise a vysoká představitelka jsou odhodlány pokračovat ve společném úsilí na ochranu evropské demokracie proti dezinformacím a manipulaci. Je naší společnou odpovědností chránit právo občanů EU na faktické, objektivní a spolehlivé informace.

²⁷ COM(2019) 218.